

Tachtig jaar bevrijding

In deze nieuwe uitgave van Ad Golam willen ook wij stilstaan bij tachtig jaar bevrijding.

Op 12 september 1944 staken de eerste Amerikanen de Belgisch-Nederlandse grens over en bevrijdden zij eerst de dorpjes Mesch, Mheer en Noorbeek in het uiterste zuiden van Limburg. Het hoofddoel van hun opmars was Aken, als eerste stad op Duits grondgebied. Bij gebrek aan Duitse tegenstand kwam Zuid-Limburg er naar verhouding genadig vanaf. Dat veranderde naarmate de Amerikanen dichterbij de verdedigingslinie langs de Duitse westgrens kwamen, de zogeheten *Westwall*. Zo werd Aken uiteindelijk pas na hevige gevechten op 21 oktober ingenomen.

Ook langs de Geul, in Valkenburg en Schin op Geul, boden de Duitsers korte tijd enige tegenstand van betekenis. Het tegen de Duitse grens gelegen Kerkrade werd eind september grotendeels ontruimd. De inwoners moesten dwars door het front naar bevrijd gebied lopen. Ondanks een tijdelijk staakt-het-vuren werden zij onderweg door Duitse artillerie beschoten, waarbij dertien mensen om het leven kwamen en talrijke vluchtelingen gewond raakten. Daaruit bleek dat de verschillen erg groot waren, want elders viel het reuze mee. Zo trokken sommige inwoners uit een dorp in het Heuvelland naar een naburig dorp om niets te missen van het bevrijdingsfeest. 's Avonds laat keerden ze dan weer terug naar hun woonplaats dat nog in Duitse handen was.

Op veel plaatsen zijn de sporen van de Tweede Wereldoorlog nog altijd goed zichtbaar. De meest indrukwekkende plek is zonder twijfel de Amerikaanse begraafplaats in Margraten. Daar zie en voel je wat vrijheid betekent.

Op zaterdag 16 september 1944 werd ons dorp door de Amerikanen bevrijd van de Duitse bezetter. Ook in Schin op Geul heeft de oorlog uiteindelijk zijn sporen nagelaten. Op twee plaatsen markeren kleine naambordjes dramatische gebeurtenissen. Bij de kazemat aan het Kerkplein, het huidige monument met het Orpheus-beeld, hangt het bordje met de naam van de Nederlandse soldaat Evert Mirck uit Rotterdam. Hij verloor zijn leven op 10 mei 1940, de eerste oorlogsdag, bij diezelfde kazemat. Op de kruising van de Grachtstraat en Strucht hangt het

naambordje van de Amerikaanse soldaat Albert Cook. Hij sneuvelde op 15 september 1944, de dag voordat Schin op Geul bevrijd werd. In Nijswiller sneuvelde op 10 mei 1940 onze dorpsgenoot soldaat Frans Huntjens uit Walem. Ook in Walem werd op 15 september 1944 Hubert Knoren sr. in zijn tuin getroffen door een fosforgranaat; hij overleed in de nacht van 16 september, de Bevrijdingsdag, aan zijn verwondingen.

In dit magazine willen we ook een eerbetoon brengen aan enkele verzetsmensen uit ons dorp, zoals Albert Laeven en Jean Michel Caubo. Door hun verzetsactiviteiten werden vele levens gespaard en gered. Albert Laeven overleefde de oorlog, maar Jean Michel Caubo moest zijn verzet met de dood bekopen. Hij overleed op 13 februari 1945 in concentratiekamp Dautmergen.

Gelukkig hebben een aantal inwoners van Schin op Geul tijdens de oorlog een dagboek bijgehouden en zijn deze door familieleden bewaard. Daardoor is het mogelijk een goed beeld te krijgen van de bezetting, oorlog en bevrijding in het dorp. Wij vinden het belangrijk om de kennis van het verleden door te geven, zodat de nieuwe generatie hiervan op de hoogte is. Dit is wellicht ook het laatste moment om de bevrijders te eren en te bedanken, maar tevens om de inwoners hun verhalen te laten vertellen en deze verhalen door te geven aan de volgende generatie. Misschien een uitnodiging aan u om ook eens uw (levens)verhaal, anekdotes, dorpsgebeurtenissen en -festiviteiten, familiegeschiedenis of -verhalen, leuke herinneringen, vriendschappen, uitstapjes, verenigingsactiviteiten enz. op te schrijven. Indien u daarbij hulp nodig heeft, willen wij als heemkundevereniging u uiteraard graag helpen waar mogelijk.

Of misschien heeft u thuis nog iets liggen wat door u of andere familieleden is opgeschreven of is vastgelegd in de vorm van verhaal, foto, film of video. Laat het ons weten en we komen graag bij u langs. Neem hiervoor dan contact op met één van onze bestuursleden of via onze website www.heemkundesjin.nl.

Nu in ieder geval veel leesplezier!

Voorzitter Heemkundevereniging Schin op Geul,
John van Weersch